

to uznati a jsou zavázáni dodržeti nájemní smlouvu. Oba nižší soudy žalobu zamítly, odvolací soud z těchto důvodů: V rámci odvolacího důvodu nesprávného právního posouzení věci jest přezkoumati právní názor prvního soudu, pokud jde o náležitosti žaloby po stránce procesuální. Žaloba, o niž tu jde, jest žalobou určovací podle § 228 c. ř. s. Nutným jejím předpokladem tedy jest, by žalující strana měla právní zájem na tom, by právní poměr, o který jde, byl co nejdříve na jisto postaven soudním rozhodnutím. Tento právní zájem na určení jest ryze procesuální náležitostí, nezávislou na disposici stran, k níž soud musí hleděti z úřadu. Právní zájem musí tu býti nejpozději v době, kdy se rozhoduje o žalobě. Nedostává-li se ho v této době, byť i tu byl dříve, jest určovací žalobu zamítnouti. Právní zájem na naléhavém zjištění nájemního poměru odůvodňuje žalující strana tím, že jí hrozila exekuce vyklizením a tím i nenahraditelná škoda. Právě tomu čelila opoziční žaloba a nebezpečí exekuce vyklizením odvráceno bylo tím, že byl povolen právoplatně odklad exekuce vyklizením až do právoplatného rozhodnutí sporu opozičního. Nebylo tu tedy v době, kdy se rozhodovalo o přípustnosti určovací žaloby, právního zájmu ve smyslu § 228 c. ř. s. Nesejde proto na tom, zda byla opoziční žaloba podána dříve či později, než žaloba, o niž tu jde. Žalobci snaží se právní zájem odůvodniti tím, že odklad exekuce vyklizením byl povolen proti složení jistoty 10.000 Kč, a že této jistiny a úroků z ní nemohou použiti. Tato okolnost není však způsobila, by odůvodnila právní zájem ve smyslu § 228 c. ř. s., jde tu spíše o zájem rázu jen hmotného. I kdyby opoziční spor, jak to žalující strana navrhla, byl přerušen, nebyl by tím odstraněn nedostatek naléhavého právního zájmu ve sporu, dokud by nebylo upuštěno od opoziční žaloby, neboť ve sporu tom bylo by lze pokračovati. Proto otázka přerušení opozičního sporu nemá pro souzený spor významu. Soud první stolice posoudil věc správně po právní stránce a právem zamítl žalobu pro nedostatek podstatné náležitosti procesuální.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání, poukávav k důvodům rozsudku odvolacího soudu.

Čís. 9312.

Směnečný zákon ze dne 13. prosince 1927, čís. 1 sb. z. a n. na rok 1928.

Byla-li na směnce udána platebna jako údaj místnosti (nevlastní domicil), jest sice směnku presentovati a pro neplacení protestovati v platebně, avšak jen proti příjemci. Je-li však platebna údajem osoby (nevlastní domiciliát), jest směnku presentovati a pro neplacení protestovati v platebně proti takto udanému zmocněnci. Byla-li směnka splatna v e spořitelně, jde o nevlastní domicil, nikoliv o nevlastního domiciliáta.

Bezvýznamné vady nemají v zápětí neplatnost protestu, jen když lze z celého obsahu protestu vyčísti jeho podstatné náležitosti.

Proti směnečným platebním příkazům namítl žalovaný, výstavce směnek, že zažalované směnky nebyly vůbec předloženy k placení a nebyly řádně protestovány. Procesní soud první stolice směnečné platební příkazy zrušil. Důvody: K zachování postihového nároku proti žalovanému, výstavci zažalovaných směnek, bylo podle § 37 sm. zák. třeba jednak presentace, jednak protestů. Směnky byly opatřeny doložkou: »Zahlbar in der städtischen Spaarkasse in P.«, kdežto adresa zněla: »Eheleute M. Franz und Marie X. in P.«. Platební místo není tudíž rozdílné od směnečnickova bydliště a proto nejde o směnky domicilované ve smyslu § 22 směn. zák., nýbrž jen o uvedení platebny. V takovém případě jest presentaci a protest vykonati u platebny udané na směnce, ale proti příjemcům směnek (viz judikát čis. 170 a rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 23. května 1905, čis. 158). Jest tudíž protestátem v takovém případě příjemce. Protesty ohledně sporných směnek byly vzneseny tím způsobem, že notář na požádání městské spořitelny v P. a za jejího souhlasu převzal směnky ve své kanceláři, poznamenav, že podle prohlášení spořitelny krytí pro směnky nedošlo. Protesty ty nevyhovují předpisům § 95 a § 98 směn. zák. Podle § 98 směn. zák. bylo presentaci a protestaci provésti v obchodní místnosti Městské spořitelny v P. jako platebny a mohlo se tak státi na jiném místě (v tomto případě v kanceláři notářově) jen se svolením účastníků, totiž oné osoby, proti níž protest měl býti vznesen, v souzeném případě tedy obou příjemců a nestačilo k tomu pouhé svolení platebny. Uvedení platebny má jen ten význam, že presentace a protestace mají býti vykonány u ní, nikoliv však proti ní; protestátem není, jak již nahoře bylo uvedeno, platebna, nýbrž příjemce. V protestu musela býti uvedena jména těchto protestátů (§ 95 čis. 2 směn. zák.), do protestu musí také pojat býti údaj, oč byl žádán protestát, a jeho odpověď (§ 95 čis. 3 směn. zák.). To vše se nestalo a mimo to, jak již uvedeno, staly se presentace a protest na jiném místě. Aby zachován byl postihový nárok žalobkyně proti výstavci (žalovanému), k tomu bylo třeba presentace a protestace řádně podle uvedených předpisů vykonaných, a, jelikož se tak nestalo, pozbyla žalobkyně směnečného nároku proti žalovanému. Žalobkyně sice tvrdila, že podle ujednání s příjemci i se žalovaným byla presentace i protestace prominuta, avšak, nehledíc k tomu, že se tak nestalo způsobem předepsaným v § 38 směn. zák., a jen v tom případě by neplatil požadavek § 37 směn. zák., nebylo tvrzení to prokázáno, neboť svědci udali, že se ono ujednání nestalo, a nasvědčuje tomu též to, že žalobkyně přece dala směnky protestovati, což by zajisté nebyla učinila, kdyby bylo pravdou, že presentace a protest byly prominuty. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Jde o právní posouzení případu, totiž o rozhodnutí otázky, zda je tu platný protest, čili nic. Odvolací soud odpovídá na tuto otázku v souhlasu s napadeným rozsudkem záporně. Není tu směnky domicilované, jak se mylně uvádí v protestu, nýbrž jde jen o určení platebního místa. Protest měl tedy býti učiněn v tomto platebním místě, u žalující spořitelny, a nikoli v místnosti notářově. V protestu měli býti uvedeni příjemci jako ony

osoby, proti nimž byl protest podán, a jen oni mohli by býti považováni za účastníky, s jejichž souhlasem by mohla nastati odchylka co do místa protestu ve smyslu § 98 směn. zák., nehledíc k tomu, že by to musilo býti vyznačeno v protestu, což se nestalo. Bylo tedy v tomto případě pochybeno nejen proti předpisu § 98 (2), nýbrž i proti předpisům § 95 čís. 2 a 3 směn. zák. To jsou podle názoru odvolacího soudu tak podstatné vady protestu, že jej nelze uznati za vyhovující předpisům směnečného zákona. Jest v podstatě směnečného práva, že všechny jeho předpisy jest míti za přísné a kategorické a nečiní v tom výjimku ani §§ 95 a 98, neboť při výkladu, jež dává těmto místům zákona odvolatelka, mohly by se vyskytnouti nejasnosti u každého z bodů uvedených v § 95, čímž by právní bezpečnost byla ohrožena. Ostatně jsou závady, které se v tomto případě vyskytly, jak už bylo řečeno, podstatné a nelze proto uznati platnost protestů ani při výkladu odvolatelčině.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Jde jen o to, zda nenastalo směnečné obmeškání a důsledkem toho ztráta postihu proti žalovanému, výstavci a indosantu žalobních smének, tím, že směnky nebyly řádně předloženy k placení a že tato presentace, jakož i nezaplacení nebyly osvědčeny protestem včas o tom učiněným (§ 37 směn. zák.), jak žalovaný uplatnil v písemných námitkách. Žalobkyně přiložila ke každé ze tří žalob společně projednávaných listinu nadepsanou »Směnečný protest«, vystavenou notářem Dr. Vilémem Sch-em, na doklad toho, že žalobní směnky nebyly v čase dospělosti zaplaceny. Žalovaný jednak upírá těmto listinám právní ráz protestů, poněvadž prý nemají zákonem předepsaných náležitostí (§ 95 směn. zák.), jednak namítl, že protest nebyl učiněn na místě, kde po zákonu měl býti vykonán (§ 98 směn. zák.). Nižší soudy právem uznaly, že nebylo vyhověno požadavku zákona ani v tom ani v onom směru, a vyvodily z toho správné důsledky. Není sporu, že směnky byly opatřeny doložkou »Zahlbar in der Städtischen Spaarkase in P.« a že adresa zní »Eheleute M. Franz und Marie in P.«. Není tudíž platební místo rozdílné od bydliště směnečníků a nejde o směnky domicilované ve smyslu § 22 směn. zák. Městskou spořitelnu v P. jest pokládati jen za platební. Podle § 98 směn. zák. jest presentaci směnky k placení a protestaci vykonati v obchodní místnosti a, není-li jí, v obydlí osoby, proti které úkony tyto směřují. Protestátem jest přijatel směnky (po případě vystavitel směnky vlastní), jemu nutno v těchto místnostech předložiti směnku k placení a tam proti němu vznésti protest. Byla-li na směnce udána platební jako údaj místnosti (nevlastní domicil), jest směnku presentovati k placení a protestovati pro neplacení sice v platebně, avšak zase jen proti přijateli. Je-li však platební údajem osoby (nevlastní domiciliát), jest směnku presentovati a protestovati pro neplacení v platebně proti takto udanému mandataři. Jak bylo při presentaci postupováno, jest osvědčiti protestem, jenž má mimo jiné obsahovati jméno neb firmu osob, pro

které a proti kterým se protest činí (§ 95 čís. 2 směn. zák.), údaj, oč byla žádána osoba, proti které protest jest činěn, její odpověď nebo poznámka, že odpověď nedala, anebo že nebyla zastížena (§ 95 čís. 3 směn. zák.), místo jakož i kalendářní den, měsíc a rok, v němž bylo vybidnutí učiněno nebo v němž byl o ně učiněn bezvýsledný pokus (§ 95 čís. 4 směn. zák.). Nedostává-li se některé ze zákonných náležitostí protestu, jest protest neplatný. Tím není ovšem řečeno, že by i bezvýznamné jinak formální závady přivodily tento důsledek, nezbytno jest však vždy — a také stačí — by z celého obsahu protestu bylo lze vyčísti podstatné náležitosti protestu. Tomuto požadavku předložené protesty nevyhovují. Není z nich zjevno ani jméno nebo firma osob, proti kterým se protest činí, ani údaj, oč byla žádána osoba, proti které se protest činí. Z doslovu protestu jest dále patrné, že byl učiněn v kanceláři notářově. To přímo odporuje předpisu § 98 (1) směn. zák. Že bylo dáno svolení účastníků, tedy také toho, proti němuž protest směřoval, pokud se týče směřovati měl, tedy manželů M-ových, nebylo prokázáno a není to ani v protestu vyznačeno (§ 98 (2) směn. zák.). Protestátem nebyla platebna, poněvadž směnka byla splatná v Městské spořitelně v P., tedy v určité místnosti, a nikoli »Městskou spořitelnou v P.«, neb »prostřednictvím Městské spořitelny v P.« a pod., tedy mandatařem. Platebna byla tu nevlastním domicilem a nikoli nevlastním domiciliátem. (Srov. Grünhut: Wechselrecht I. § 57 pozn. 19 str. 422, II. § 79 str. 49, Rouček: Nové Československé právo směnečné bod 85, 160.) Že byl protest vůbec prominut, není ze směnky patrné (§ 38 směn. zák.) a nebylo to ani prokázáno. Toho si byla ostatně vědoma i žalobkyně, neboť jinak by nebyla směnky protestovala. Posoudil tudíž odvolací soud věc správně po právní stránce.

Čís. 9313.

Na ručiteli, uplatňujícím nárok podle § 1364 obč. zák., jest, by tvrdil a prokázal nedobytnost postižního nároku, zavinění věřitele podle § 1295 obč. zák. a příčinnou souvislost mezi tímto zaviněním a nedobytností postižního nároku.

(Rozh. ze dne 25. října 1929, Rv II 664/29.)

Žalující firma dodávala firmě Š. zboží do komise. Žalovaný se zaručil jako rukojmí a plátce žalobkyni za závazky firmy Š. Na firmu Š. byl napotom vyhlášen úpadek. Proti žalobě o zaplacení za zboží namítl žalovaný započtením vzájemnou pohledávku z náhrady škody ve výši zažalovaného peníze, již prý mu žalobkyně způsobila svým zaviněním (§ 1364 obč. zák.). Procesní soud první stolice uznal podle žaloby; vzájemnou pohledávku, uplatňovanou započtením, neuznal za pravou. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: V podstatě domáhá se žalovaný náhrady škody na žalobkyni z té příčiny, totiž odpírá placení, protože prý mu škodu způsobila svým zaviněním